

Opintotuki ulkomaille ja ulkomaalaisen opintotuki Suomessa

Etuuspalvelujen lakiyksikön opintotukiryhmä

Reeta Paatelma

27.4.2017

Esityksen sisältö

- Opiskelija ulkomaille
 - Vaihto-opiskelija
 - Koko tutkinto ulkomailla
- Ulkomaalainen opiskelija Suomeen
 - EU-kansalainen
 - Kansallinen lainsäädäntö
 - EU-lainsäädäntö
 - Pohjoismaan kansalainen
 - Muu ulkomaalainen
 - Millaisiin opintoihin tukea
- Opintotuen määrä ja hakeminen

Opiskelija ulkomaille

Vaihto-opiskelu

- Oikeus opintotukeen ulkomaille
 - Opinnot/harjoittelu ulkomailla luetaan hyväksi Suomessa suoritettavaan tutkintoon
- Opiskelu- tai harjoittelupaikka ulkomailla voi olla jonkin vaihto-ohjelman kautta saatu tai hankittu omatoimisesti

Koko tutkinto ulkomailla - oikeus opintotukeen

- Opintojen on oltava päätoimisia ja vastattava Suomessa tuettavia opintoja
- Opintojen on tähdättävä koko tutkinnon suorittamiseen
- Oppilaitoksen on oltava julkisen valvonnan alainen
 - Valtion tukema
 - Opetusviranomaisten valvoma
 - Akkreditointiorganisaation akkreditoima
 - Yksityinen oppilaitos, jos se on julkisen valvonnan alainen

Koko tutkinto ulkomailla - ei oikeutta opintotukeen

- Opinnot on kokonaan järjestetty etäopintoina
- Opinnot ovat yliopisto-opintoihin valmentavia opintoja
- Yksittäiset kurssit, jos tavoitteena ei ole tutkinnon suorittaminen
- Kielikurssit (poikkeuksena kieliopinnot, jotka edeltävät varsinaisia opintoja)
- Mikäli ei ole tutkinnon suoritusoikeutta
- Oppilaitos on pelkästään virallisesti rekisteröity yritys

Oikeus opintotukeen ulkomailta suoritettavaan tutkintoon

- Suomen kansalainen tai tähän rinnastettava, jolla
 - kotikunta Suomessa vähintään kaksi vuotta opintojen alkamista edeltävien viiden vuoden ajalta
TAI
 - elinolosuhteiden perusteella muuten kiinteä yhteys Suomeen (otetaan huomioon perhesuhteisiin, toimeentuloon, ammatillisiin ja muihin vastaaviin elinolosuhteisiin liittyvät seikat)
- Suomen kansalaiseen rinnastetaan
 - Suomessa työskentelevä EU-työntekijä tai tämän perheenjäsen
 - EU-kansalainen tai tämän perheenjäsen, jolla oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa
- Opiskelija ei voi saada opintotukea Suomesta, jos hän saa opintotukea ulkomailta

Opintotukilain muutos 1.8.2017

- Opintotuen asumislisää maksetaan jatkossakin ulkomailla opiskelevalle ja vuokralla asuvalle
- ”**Ulkomailla opiskeleva**” tarkoittaa, että opiskelijan tulee asua ulkomailla opinnoista johtuvista syistä (=Suomessa suoritettaviin opintoihin kuuluva vaihto-opiskelu tai työharjoittelu taikka koko tutkinto ulkomailla)
 - Asumislisää ei makseta ulkomaille, jos opiskelija asuu ulkomailla muista syistä
 - Etäopintoja Suomeen tai gradun kirjoittaminen
 - Kulkee rajan yli Suomeen opiskelemaan (esim. Virossa Helsinkiin tai Tornionjokilaaksossa Ruotsin puolelta Suomeen)
- Asumislisää ei myönnetä
 - Vanhemman luona asuvalle
 - Vanhemman omistamaan asuntoon
 - Omaan tai puolison omistamaan asuntoon

Ulkomaalainen opiskelija Suomeen

EU-kansalainen – kansallinen lainsäädäntö

- Opintotukea voidaan myöntää EU-kansalaiselle tai tähän rinnastettavalle ja hänen perheenjäsenelleen, jos hän
 - asuu Suomessa vakinaisesti ja
 - maassaolon peruste on muut kuin opiskelu ja
 - oleskeluoikeus on ulkomaalaislain 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity (perheenjäsen, joka ei ole EU-kansalainen: oleskelukortti)

EU-kansalainen – EU-lainsäädäntö

- EU-kansalaisella tai tähän rinnastettavalla ja hänen perheenjäsenellään on oikeus opintotukeen, vaikka edellä mainitut edellytykset eivät täytyisi, jos EU-kansalainen voidaan katsoa **EU-työntekijäksi**.
 - EU-työntekijän aseman saamiseksi edellytetään aitoa ja tosiasiallista työtä, joka ei ole niin vähäistä, että kyse olisi pelkästään toisarvoisesta ja epäoleellisesta tehtävästä.
 - Opintotuki voidaan myöntää, vaikka henkilön maahantulon alkuperäisenä tarkoituksena on ollut opiskelu. Tällöin opintotuki voidaan kuitenkin myöntää vain sille ajalle, kuin EU-työntekijän aseman voidaan katsoa täyttävän.
- EU-kansalaisella tai tähän rinnastettavalla ja hänen perheenjäsenellään on oikeus opintotukeen, vaikka edellä mainitut edellytykset eivät täytyisi, jos hänellä on **oikeus pysyvään oleskeluun**.
 - Unionin kansalaisella tai tämän perheenjäsenellä, joka on oleskellut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun. Opintotuki voidaan myöntää, vaikka henkilön maahantulon alkuperäisenä tarkoituksena on ollut opiskelu.

Ketkä ovat EU-kansalaisiin rinnastettavia tai perheenjäseniä

- Unionin kansalaisiin rinnastetaan
 - ETA-maiden (Islanti, Norja ja Liechtenstein) kansalaiset sekä
 - Sveitsin kansalaiset
- EU-kansalaisen tai häneen rinnastettavan perheenjäseniä ovat hänen
 - aviopuolionsa,
 - alle 21-vuotiaat tai hänen huollettavanaan olevat lapset suoraan alenevassa polvessa samoin kuin hänen aviopuolionsa vastaavat lapset sekä
 - huollettavanaan olevat sukulaisensa suoraan ylenevässä polvessa samoin kuin hänen aviopuolionsa vastaavat sukulaiset.
- Aviopuolisoihin rinnastetaan myös jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sukupuolestaan riippumatta. Avoliitto osoitetaan riittävän pitkällä yhdessä asumisella. Yhdessä asumisen kestolle ei voida asettaa yksiselitteistä määräaikaa, mutta käytännössä voidaan edellyttää vähintään kuuden kuukauden mittaista yhdessä asumista.

Pohjoismaan kansalainen

- Opintotukea voidaan myöntää Pohjoismaiden kansalaiselle, jos hän
 - asuu Suomessa vakinaisesti ja
 - maassaolon peruste on muut kuin opiskelu ja
 - oleskeluoikeus on rekisteröity Suomessa siten kuin Pohjoismaiden välillä on väestön rekisteröinnistä sovittu

Muu ulkomaalainen

- Opintotukea voidaan myöntää muulle ulkomaalaiselle, jos hän
 - asuu Suomessa vakinaisesti ja
 - maassaolon peruste on muut kuin opiskelu ja
 - hakijalle on myönnetty pysyvä (P), jatkuva (A) tai pitkään Suomessa oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa oleskeluun Suomessa (P-EY)
- Tilapäisellä oleskeluluvalla (B) Suomessa oleskelevat ulkomaalaiset eivät ole oikeutettuja opintotukeen.

Suomessa asumisen vakinaisuus ja maassaolon peruste

- Pääsääntöisesti hakijan katsotaan asuvan Suomessa vakinaisesti, jos hänellä on kotikunta Suomessa
- Maassaolon perusteen oletetaan olevan opiskelu, jollei muuta voida osoittaa
 - Pakolaisena maahan tulleet tai paluumuuttajat
 - Työskentely
 - Työskentely opintojen ohella ei muuta oleskeluperustetta (paitsi EU-työntekijät)
 - Myöskään työskentely kahden tutkinnon välissä ei muuta oleskeluperustetta, jos olosuhteiden perusteella voidaan arvioida, että tarkoituksena on ollut jatkaa seuraavaan tutkintoon
 - Väitöskirjaa tekevän tohtorikoulutettavan katsotaan tulevan maahan opiskelutarkoituksessa, vaikka hän samalla työskentelee tutkijana
 - Perhesyyt
 - Avioliitto / avoliitto kahden opiskelutarkoituksessa maahan tulleen ulkomaalaisen välillä ei muuta oleskeluperustetta

Millaisiin opintoihin tukea 1/3

- **Vaihto-opinnot**
 - Ei opintotukea
 - Oikeus ateriatukeen, jos kirjoilla suomalaisessa korkeakoulussa Suomessa oloaikana
- **Alempi tai ylempi korkeakoulututkinto**
 - Opinnot, joiden tavoitteena on korkeakoulututkinnon suorittaminen yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa, ovat päätoimisia ja opintotukeen oikeuttavia opintoja
 - Oikeus ateriatukeen
- **Jatkotutkinnot (ml. väitöskirjaa tekevät tohtorikoulutettavat)**
 - Yliopistojen tieteellisten, taiteellisten ja ammatillisten jatkotutkintojen enimmäistukiaika on 9 kuukautta, jos opinnot on aloitettu 1.8.2011 tai sen jälkeen. Tämä koskee kaikkia jatkotutkinto-opintoja, eli näihin opintoihin voidaan myöntää opintotukea yhteensä enintään 9 tukikuukautta
 - Ei ateriatukea

Millaisiin opintoihin tukea 2/3

- Muut kuin tutkintoon johtavat korkeakouluopinnot
 - Opintotukea voidaan myöntää korkeakoulututkinnon suorittaneelle yksittäisen opintokokonaisuuden suorittamiseen, jos lisäopinnot tähtäävät ammatillisen- tai virkakelpoisuuden lisäämiseen tai saavuttamiseen
 - Muut korkeakouluopinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti
 - Maahanmuuttajille suunnattu ammattikorkeakouluopintoihin valmentava koulutus oikeuttaa opintotukeen
 - Opintotuki myönnetään päätoimisten opintojen keston ajalle (opintojen on oltava laajuudeltaan vähintään 5 opintopistettä opiskelukuukautta kohti)
 - Oikeus ateriatukeen ammatillisissa täydennys- sekä erikoistumisopinnoissa opiskelijoilla, jotka suorittavat opintoja koulutusohjelmissa tai opintolinjoilla, jotka ovat päätoimisia

Millaisiin opintoihin tukea 3/3

- Toisen asteen päätoimiset opinnot
 - Nuorisoasteen lukio-opinnot (päätoimisuusedellytys 10 kurssia tai 2 yo-kirjoitusta / lukukausi)
 - Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävä lukiokoulutukseen valmistava koulutus
 - Ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto ja muu ammatillinen lisäkoulutus (päätoimisuusedellytys 4,5 osaamispistettä / opiskelukuukausi)
 - Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus
 - Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus
 - Yhdistelmäutkinto (aikuislukio + ammatillinen perustutkinto)
 - Kansanopistoissa lisäksi mm.
 - Peruskoulun 10-luokka
 - Aikuislukio
 - Ammatillisyleissivistävät opinnot
- Toisen asteen koulutukseen voi saada
 - Opintotukea
 - Koulumatkatukea
 - Ei kuitenkaan ammattitutkintoon, erikoisammattitutkintoon tai muuhun ammatilliseen lisäkoulutukseen

Opintotuen määrä ja hakeminen

Opintotuen enimmäismäärä 1.8.2017 alkaen

	Suomessa	Ulkomailla
Opintoraha	250,28	250,28
Asumislisä	-----	210
Opintolainan valtioneuvoston takaus	650	800

Hakeminen ja asiakaspalvelu – opinnot ulkomailla

Vaihto-opiskelu ulkomailla

- Ulkomaan vaihto-opiskelujaksosta ilmoitetaan opintotuen muutosilmoituksella
 - sähköisesti tai
 - paperilomakkeella OT 15
- Asiakaspalvelu
 - Kelan palvelunumero opiskelijoille 020 692 209

Koko tutkinto ulkomailla

- Opintotukea haetaan
 - sähköisesti tai
 - paperilomakkeella OT 3
- Asiakaspalvelu
 - www.kela.fi/asiointi-ulkomailla-asuville-opiskelijoille

Hakeminen ja asiakaspalvelu – ulkomaalainen Suomessa

- Opintotuen hakemuslomake OT 1e (toinen aste) ja OT 2e (korkeakoulut)
 - Sähköinen hakeminen onnistuu, jos on pankkitunnukset tai mobiilivarmenne (www.kela.fi/asiointi)
 - Liite OT 10e (Ulkomaalaisen opintotukihakemukseen)
- Asiakaspalvelu
 - Kelan palvelunumero opiskelijoille 020 692 209

Kiitos!

